

Till Länsstyrelsen i Stockholms Län
Box 22067
104 22 Stockholm

Överklagande av beslut nr 2003.227, meddelat bygglov för nybyggnad av en 66 m hög stagad mast och två teknikbodar på fastigheten Lundkulla 1:9, beslutat den 9 november 2005 och meddelat den 15 november 2005 av byggnadsnämnden i Ekerö kommun

Motpart (Sökande)

Svenska UMTS-NÄT AB/Aktelo AB
Leif Hållbro
Box 365
791 28 Falun

samt Byggnadsnämnden i Ekerö kommun

Överklagat beslut

Bygglov beträffande uppförande av radiomast på fastigheten Lundkulla 1:9 i Ekerö kommun. beslut nr 2003.227, meddelat den 15 november 2005 av byggnadsnämnden i Ekerö kommun

Saken

Bygglov för en 66 m hög stagad radiomast med tillhörande teknikbodar

-----
Härmed anför vi besvär över rubricerade beslut.

Yrkande

Vi yrkar
att Länsstyrelsen upphäver det meddelade bygglovet

att Länsstyrelsen meddelar inhibition med innebörden, att bygglovet ej får tas i anspråk innan lagakraftvunnet beslut i ärendet föreligger

Det hemställs att Länsstyrelsen – innan beslut meddelas - håller syn på den aktuella platsen och omgivningarna, jämlikt § 14 förvaltningslagen.

Grunder

1. Mastplatsen är belägen på södra Adelsö. Området är till sin karaktär känsligt både ur naturvårds- och kultursynpunkt. Mastens placering är belägen mellan två världsarvsområden och från världsarvsområdet Hovgården/Adelsö kyrka är det endast 1,5 km, till världsarvet Birka är det endast 3 km. Masten kommer att vara högt belägen, c:a 30 m ö.h. och i och med att mastens höjd är 66 m kommer den totala höjden ö.h. att vara c:a 100 m. Den kommer därför att dominera den känsliga landskapet mellan de två världsarvsområdena, som är av riksintresse. Därutöver är Adelsö enbart i sig av riksintresse: enligt MB kap 4 §1-7 hör ”Mälaren och dess öar” till områden som betecknas som riksintresse och som är speciellt skyddsvärda vad gäller ingrepp i natur-

miljön. Avståndet till vattnet från aktuell plats är endast 500 meter på öns västra sida. Masten kommer att vara tydligt framträda från vattnet och förstöra naturupplevelsen för många människor som vill tillbringa fritid och rekreation i en annars oförstörd miljö. Adelsö, som är en relativt liten ö i Mälaren, är endast c:a 1 mil lång och smal på det aktuella platsen med närhet till vattnet både från öster, söder och särskilt nära vattnet på den västra sidan. Adelsö hyser dessutom redan 2 master på den norra delen. Ytterligare en hög mast, är en allvarlig belastning för kulturlandskapet och landskapsbilden på ön Adelsö. Dessutom gäller enligt Ekerö kommun att: ”området är medtaget i kommunens naturinventering och ur lokalt och kommunalt perspektiv åsatt högt naturvärde samt är även intressant för det rörliga friluftslivet”. Lokaliseringen av masten strider följaktligen mot såväl mycket höga naturmiljö- och kulturmiljöintressen som friluftintressen.

2. Byggnader skall enligt 3 kap §1 i PBL placeras och utformas på ett sätt som är lämpligt bland annat med hänsyn till landskapsbilden. Vi gör gällande att den 66 m höga masten på vald plats inte är utformad på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till landskapsbilden. Byggnaden strider därmed mot det sk anpassningskravet i 3 kap. §1 i PBL. Varken byggnadsnämnden eller sökanden har i handlingarna visat att masten, placerad på 30 m höjd över havet, uppfyller detta krav. Den 66 m höga masten med tillhörande staglinor som breder ut sig över en stor yta och ständigt lysande topplanterna kommer på ett okänsligt sätt att dominera landskapsbilden och boendemiljön. Masten med tillhörande staglinor kommer att förändra det tidigare ostörda områdets karaktär av riksintresse och påverkan världsarvsområdena av globalt intresse på ett sätt som strider mot 2 kap §1 i PBL samt 3 kap §§ 1, 2 och 6 i MB.

Enligt MB 3 kap 1 § skall mark- och vattenområden användas för de ändamål för vilka områdena är mest lämpade med hänsyn till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov och enligt MB 3 kap §2 och 3 skall mark och vattenområden som är inte alls eller endast obetydligt är påverkade av ingrepp i miljön så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön. Det har inte gjorts någon utredning om operatörerna kan uppfylla sina åtaganden gentemot PTS tillståndsvillkor utan att etablera aktuell mast eller placera den på en annan plats som är mindre störande. Mot bakgrund av Post- och telestyrelsens beslut av 2005-10-21, dnr. 05-8543 samt 05-8194, innebärande att PTS' krav på operatörerna lättades vad gäller signalstyrka, vilket i sin tur innebär att antalet nya master kan sänkas med c:a 20%, är det en allvarlig brist att byggnadsnämnden inte utrett möjligheten av annan placering av sändare eller om behov av aktuell mast föreligger. De nya villkoren från PTS meddelades i god tid innan byggnadsnämnden tog sitt beslut i november. Med hänsyn till närheten till världsarvsområden av globalt intresse och riskintressen är denna underlåtenhet att väga behov mot ingreppet i miljön i ett skyddsvärt område en så allvarlig underlåtenhet, att bygglovet bör upphävas enbart ur denna aspekt. En förnyad prövning utifrån behov och krav i MB kap 3 §§ 1, 2, och 3 samt MB 4 kap måste göras.

Byggnadsnämnden i Ekerö kommun har i sitt beslut anfört att Lundkulla 1:9 är bättre ur landskapssynpunkt än en annan sökt mastplacering (av annan sökande). Byggnadsnämndens argument är irrelevant, eftersom byggnadsnämnden uteslutande har att ta ställning till ifrågasvarande ansökan och aktuell mast och dess påverkan på landskapsbilden och utifrån den göra en individuell bedömning av mastens påverkan och lämplighet i förhållande till behov i det aktuella ärendet. Denna behovsprövning saknas enligt nu ändrade villkor från PTS.

3. I beslutet saknas den avvägning mellan allmänna intressen och sökandes intresse som förutsätts enligt 1 kap. § 5 PBL. Av akten framgår att mellan 175 och 200 fastighetsägare motsatt sig aktuell placering, vilket nämnden inte beaktat då bygglovet beviljades (se sammanträdesproto-

koll samt hela akten Dnr 2003-227). Byggnadsnämnden anför endast att Mona Nilsson, Hallsta tomtägarförening samt ”andra sakägare” är negativa. När det gäller aktuell mast avsedd för överföring av 3G-teknik, är det allmänna intresset att INTE tillåta masten betydande, med hänsyn till landskapsbild, höga naturvärden, riksintressen och världsarvintresse, oro för strålningsrisker och betydande motstånd bland berörda sakägare (närmare 200 fastighetsägare utgör en betydande majoritet av berörda fastighetsägare och sakägare). Detta skall ställas mot sökandes och Tele 2's enskilda intresse av att sälja 3G-tjänster. Nämnden har alltså inte gjort den avvägning mellan sökandes intresse och allmänna intresse som förutsätts enligt 2 kap. § 1 PBL. Det anförda är skäl nog för att upphäva bygglovet.

I beslutet saknas också en bedömning om val av bästa plats utifrån berördas uttryckta oro för strålningsrisker enligt insända skrivelser till nämnden år 2003 från berörda fastighetsägare, vilka är närmare 200 och vilka motsätter sig båda ansökningarna av master på södra Adelsö (se punkt 2). Enligt Miljööverdomstolens dom den 12 oktober 2005 (mål nr M 7485-04) är mobilmaster miljöfarlig verksamhet och oro är en olägenhet enligt miljöbalkens definition. I MB kap 2 § 4 finns bestämmelser om val av bästa plats. Enligt professorn i miljö rätt Staffan Westerlund, får en plats för mast inte godtas om det utan alltför stora merkostnader skulle gå att placera den någonstans där den stör mindre, utifrån berördas uttryckta oro för verksamheten.

Sammantaget med vad som anförts under punkt 2, om nya villkor för 3G-utbyggnaden, innebär denna underlåtenhet att undersöka alternativa platser som är mindre störande, med hänsyn till Plan – och bygglagens krav och MBs krav och nya villkor från PTS en så allvarlig brist att bygglovet bör upphävas.

4. Markområde skall enligt 2 kap § 1 PBL användas för det ändamål för vilket det är mest lämpat. Enligt samma kap § 2 skall en ändamålsenlig struktur och en estetiskt tilltalande utformning av bebyggelse göras. Aktuell mast uppfyller inte dessa krav på denna plats. Vi gör – med hänvisning till vad som anförts under punkten 1 och 2 ovan - gällande att det aktuella markområdet är synnerligen olämpligt för denna verksamhet och aktuell byggnation. Dessutom måste en väg konstrueras genom ett omtyckt idylliskt våtmarksområde med en omtyckt promenadstig där många människor njuter av sin fritid och rekreation. Bygget av vägen kommer oundvikligen att förstöra detta område på ett negativt sätt för många människor. Bygglovet strider därför mot kraven i PBL 2 kap § 1 och 2.

5. Länsstyrelsen har tidigare i ärenden om master anført att ”sådana radiomaster numera är så vanliga, kan masten inte anses otillåten med hänsyn till stads- eller landskapsbilden” (Länsstyrelsen beslut 4031-04-19754). Länsstyrelsen synes med aktuell skrivning mena, att acceptansnivån har ökat under senare tid. Utvecklingen har tveklöst varit det motsatta.

En 66 m hög mast, placerad på sätt som i aktuellt ärende, kan tveklöst i nuet inte betraktas som vare sig orts- och eller allmänvanlig eller anses orsaka en påverkan på landskapsbilden som numera tillåts i områden med unika kultur- och naturvärden som det aktuella.

Mastens lokalisering resulterar i att det aktuella området blir påtagligt mera störd än vad som kan anses vara i överensstämmelse med anpassningskravet i 3 kap 1 PBL. Detta är skäl nog för att upphäva bygglovet.

Därtill skall läggas att den höga masten genom lokaliseringen till det ostörda området och med närhet till två världsarvsområden och belägen 30 m ö h. på ö av riksintresse enligt MB kap 4 och endast 500 m till Mälarens vatten, kommer att orsaka betydande estetiska störningar av sådan art att olägenheterna måste betraktas som betydande, enbart ur denna aspekt.

6. Enligt PBL skall master lokaliseras till platser som är lämpad för ändamålet med hänsyn till de boendes och övrigas hälsa (2 kap §3), samt placeras och utformas på ett sätt att de inte medför fara eller betydande olägenheter för omgivningen, (3 kap §1). Därutöver stadgar försiktighetsprincipen i MB kap 2 att: ” alla som bedriver eller avse att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Dessa försiktighetsmått skall vidtas så snart ”det finns skäl att anta att en verksamhet eller en åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön”. Det står även i propositionen till MB att ”försiktighetsprincipen skall gälla för all verksamhet (det ges exempel på verksamheter som är undantagna: val av bostad och semestersysselsättning). Avsaknad om bevisning att sådan olägenhet uppkommer skall inte befria den som utövar verksamheten från denna skyldighet. Bevisbördan kastas om från den som riskerar att drabbas av en olägenhet till den som vidtar en åtgärd som kan antas medföra en olägenhet.

Miljönämnden i Ekerö kommun har i ett yttrande 2004-09-28 till byggnadsnämnden anfört att man inte har något att erinra mot aktuell mast med hänvisning till SSI och Socialstyrelsens bedömning av risker. Socialstyrelsen hade då felaktigt informerat att oro inte var en olägenhet enligt MBs definition. Nu har Miljööverdomstolen fastställt att oro är en olägenhet. Miljönämndens yttrande är därmed baserat på felaktig grund. Det hänvisas även till vad som anförts under punkt 3.

Det hävdas att bygglovet strider mot bestämmelserna i MB kap. 2 (gällande för all verksamhet) samt PBL 2:3 samt 3:1. Detta är skäl nog för att upphäva bygglovet.

7. Det är anmärkningsvärt att beslutsunderlaget är så bristfälligt att det inte ens duger för en vanlig prövning enligt 3 kap §§1-2 PBL och tillämpliga delar i miljöbalken (kap. 2, 4 samt 9). Här rör det sig om en samtidig påverkan på riksintresse och världsarv. Utredning saknas angående mastens påverkan på världsarven, riksintresset, boendemiljön, naturmiljön och landskapsbilden och hur den kommer att påverka turism och friluftsliv. För detta krävs fotomontage av hur masten kommer att framträda i landskapet, samt en miljökonsekvensbeskrivning som beskriver påverkan på riksintresse och världsarv, djurliv inklusive risken för att fåglar krockar med masten, hälsorisker inklusive oro, alternativa lokaliseringar i syfte att minimera olika störningar, sändarnas totala uteffekt samt riktningen för utsända mikrovågor. Ingen utredning om risk för att flyttfåglar krockar med staglinorna har gjorts, trots att området öster om masten numera är ett omtyckt flyttfågelområde som vid vår och sensommar hyser hundratals gäss och andra flyttfåglar som dagligen förflyttar sig mellan ängarna söder om Hovgården och vattnet på öns västra sida, innebärande att de flyger i just det område där masten är belägen på en låg höjd och risk för krock med mastens staglinor är uppenbar. Området hyser även häckande tranor. Enbart ur denna aspekt är mastens placering mycket olämplig.

8. För det fall bygglov ges för den aktuella masten kommer följden bli att ett stort antal fastighetsägare kommer drabbas av kraftigt minskade fastighetsvärden, förfullning av boendemiljön och landskapsbilden samt otrevnad och oro för den påverkan av kronisk dygnetrunt exponering för 3G-strålning.

9. Nämnderna har i sina prövningar brustit vad gäller utredningsskyldighet genom att ej infordra/införskaffa utredning till komplettering av ansökan med hänsyn till vad som anförts ovan. Nämnderna har därför ej i sitt beslutsfattande kunnat beakta vare sig PBL:s eller miljöbalkens

krav för bygglov. Med hänvisning till det bristfälliga beslutsunderlaget kan inte en korrekt prövning av bygglovsansökan ske. Beslutet om bygglov skall av denna anledning upphävas och ärendet återförvisas till byggnadsnämnden som har att förelägga sökanden att presentera erforderligt underlag för ansökan.

Adelsö den 6 december 2005